

ศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรม
มรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
A STUDY OF TEACHERS PERFORMANCE OF TEACHING
ACCORDING TO THE NOBLE EIGHTFOLD PATH DEPARTMENT OF
SOCIAL STUDIES RELIGION AND CULTURE IN HIGH SCHOOL UNDER
THE KHONKAEN MUNICIPALITY SCHOOL *

พระอภิสิทธิ์ สุขวโร (ปริญญ์เต), สมควร นามสีฐาน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Phra Apisit Sukhavarro (Patinangte), Somkuan Namsrithan
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkean Campus, Thailand
E-mail: apisit0990236455@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 3) เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทาง ศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้ รูปแบบวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Research) ได้แก่วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative data) คือใช้แบบสอบถามครูผู้สอนจำนวน 165 คน และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) ผู้บริหารจำนวน 3 คน

ผลการวิจัย พบว่า

เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นทั้ง 9 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ คือด้านที่ 1 มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ ตามสัมมาวาจา (เจรจาชอบ) และสัมมากัมมันตะ (ทำงานชอบ) และสัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านที่ 5 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และ จิตใจตามหลักธรรมสัมมาวาจา (เจรจาชอบ)และสัมมากัมมันตะ (การทำงานชอบ) และสัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 4 ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ ตามหลักธรรมสัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) และสัมมาสังกัปปะ (ความดำริชอบ) อยู่ในระดับมาก และลำดับน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 8 ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม ตามหลักธรรมสัมมาวายามะ (ความเพียรชอบ) และสัมมาสติ (ระลึกชอบ) และสัมมาสมาธิ (ตั้งใจชอบ)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติตนของครูผู้สอนต่อศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับวิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอนนั้น ควรส่งเสริมสนับสนุนพัฒนา และกระตุ้นให้ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์น้อยให้ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบข้าราชการ ควรจัดอบรมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองในสายงาน ควรส่งเสริมการอบรมครูเพื่อส่งเสริมเรื่องระเบียบวินัย และกฎ กติกาต่างๆ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาไปใช้ในการปฏิบัติตนของครูผู้สอน

คำสำคัญ: การปฏิบัติตน, มาตรฐานวิชาชีพครู, ธรรมมรรคมีองค์ 8, สังคมศึกษา

Abstract

The aims of this research were: 1) to study self-conducts according teachers' professional standards based on the principles of Eightfold paths (aṭṭhaṅgika-magga) of the secondary school teachers in Social Studies, Religion and Culture department under the Khon Kaen Municipality schools; 2) to compare the samples' opinions towards self-conducts according teachers' professional standards based on the principles of Eightfold paths; 3) to present suggestions to develop self-conducts according teachers' professional standards based on the principles of Eightfold paths. This study was carried out by means of mixed research methodology. The samples used in the quantitative research were 165 teachers and the data were collected by using the questionnaire. For the qualitative research, the targets including 3 key informants were interviewed.

The research results revealed that:

based on the statistic scores in all nine aspects from the study of self-conducts according teachers' professional standards based on the principles of Eightfold paths of the secondary school teachers in Social Studies, Religion and Culture department under the Khon Kaen Municipality schools were as follows. The first aspect 'the self-discipline, personal development in the profession, personality and vision always kept up with science, economics, society and politics based on the principles of right speech (sammāṇvācā) and right action (sammākammanta) and right livelihood (sammāājīva)' was at the highest level; while the fifth aspect 'physically, verbally and mentally self-conducts as a good model, according to the principles of right speech and right action and right livelihood was found in a high level and the forth aspect 'promoting the good learning skills and habits for students according to the principles of right view (sammāditṭhi) and right thought (sammāsaṅkappa) was also in the same level. The least can be seen in that of 'to help each other

creatively according to the moral principles based on the principles of right effort (sammā^āvāyāma), right mindfulness (sammā^āsati) and right concentration (sammā^āsamādhi).

Based on the comparison, the scores of the samples' opinions towards self-conducts according teachers' professional standards based on the principles of Eightfold paths of the secondary school teachers in Social Studies, Religion and Culture department under the Khon Kaen Municipality schools, classified by their education, professional levels and experiences were differentiated at the statistical significance level of .05. This complied with the prior set hypothesis.

The suggestions to develop self-conducts according teachers' professional standards based on the principles of Eightfold paths were that the teachers with less experience should be supported, developed and encouraged to act in the civil service regulations; they should be trained to improve the quality of life in one's own line of work. The teacher training should be organized to promote discipline and rules by applying the teachings of Buddhism to the practice of teachers.

Keywords: self-conduct, teachers' professional standard, eightfold path, social studies

บทนำ

ปัญหาในการปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วิชาชีพครู คือครูมีภาระงานมากเกินไปนอกจากงานการสอนแล้ว ยังต้องทำงานธุรการของสถานศึกษา รวมทั้งภาระงานอื่นๆ ที่หน่วยงานต่างๆ มอบหมาย นอกจากนั้นบุคลากรทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงใหม่จากบุคลากรที่มีประสบการณ์การสอนมาก หรือบางครั้งไม่มีประสบการณ์การสอนเลย บุคลากรทางการศึกษารุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ แต่ยังขาดประสบการณ์และบางครั้งบุคลากรทางการศึกษารุ่นใหม่ที่เข้ามาบางคนไม่มีวุฒิทางการศึกษาไม่รู้จักกลวิธีในการสอน

ไม่มีประสบการณ์ในการถ่ายทอด ไม่ได้ผ่านการฝึกให้เป็นครู ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้เป็นครูยังไม่สมบูรณ์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาครูให้เป็นคนที่สมบูรณ์เหมาะสมกับครูมืออาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ครูผู้สอนจะต้องตระหนักถึงหน้าที่การงานความรับผิดชอบ รวมทั้งภารกิจของครูผู้สอนเป็นอย่างไรมีปัญหาในการทำงาน การปฏิบัติตนมีสภาพอย่างไร ต้องการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้างและทำให้ ทราบถึงวิสัยทัศน์ในการมองภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนว่า มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติตนอย่างไรในแต่ละสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น (อัญชลี อุดรกิจ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์, 2559: 279-292) มรรคมืองค์ 8 กับการรักษา ภาวะสมดุลของระบบนิเวศ มรรคมืองค์ 8 เป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญในการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของมนุษย์ และเมื่อบุคคลนั้นได้ ฝึกฝนตนเองตามขั้นตอนของมรรคมืองค์ 8 แล้วย่อมเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งในทางโลก และทางธรรมคือ เป็นทั้งคนเก่งและคนดีใน ส่วนของการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ด้วยคำ สอน “มัชฌิมาปฏิปทา (มรรค 8) ทางสายกลาง” จะช่วยให้มนุษย์บริโภคทรัพยากรธรรมชาติเพียงพอกับความต้องการ ไม่บริโภคฟุ่มเฟือยเหมือนปัจจุบัน และโชคคติ ของมวลมนุษย์ที่แนวทางการบริโภคอย่างเป็นธรรม อย่างรู้คุณค่า เพราะพระพุทธองค์ได้ บัญญัติเป็นพระวินัยอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ดี แล้วไม่มีข้อสงสัยอีกต่อไป ส่วนทางสายกลาง นั้นพระองค์ไม่ได้ระบุวิธีการปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (วิจิตร คตเกี่ยว และคณะ, 2560: 89)

ดังนั้น ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมองเห็นความสำคัญ และมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับศึกษาการปฏิบัติตนของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมืองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น มาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติตนของครูผู้สอน ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต และ รับผิดชอบต่อวิชาชีพ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตน ของครูผู้สอนที่ยึดหลักธรรมมรรคมืองค์ 8 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น นำหลักธรรมมรรคมืองค์ 8 ไปใช้กับ

มาตรฐานการปฏิบัติตน เพื่อนำผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา
ด้านการปฏิบัติตน ของครูผู้สอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ ของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรค
มีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครู
ผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับ
มัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับ
วิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทาง ศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครู
ผู้สอนที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับมัธยม
ศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ รูปแบบวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Research) ได้แก่วิจัยเชิงปริมาณ
(Quantitative data) คือใช้แบบสอบถามครูผู้สอน และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative
Research) กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ (in-depth Interview) โดยใช้วิธีเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน 290 คน จากสถานศึกษาที่จัดการเรียน
ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 7 โรงเรียน
- 2) กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูผู้สอนจำนวน 165
คน เทียบจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากสถานศึกษาที่
จัดการเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 7 โรงเรียน

3) กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารจำนวน 3 คน ได้ มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์สาระสนเทศความคิดเห็นเกี่ยวกับศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ ของครูผู้สอนที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการติดต่อบัณฑิตศึกษา เพื่อขอหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จากสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

2) ผู้วิจัยจะได้ติดต่อและประสานงาน ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มประชากรตัวอย่าง และกลุ่มประชากรเป้าหมาย ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

3) ผู้วิจัยจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย และนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำแบบสอบถามเกี่ยวกับศึกษาการปฏิบัติการบริหารจัดการการเรียนรู้ ตามหลักมรรคมีองค์ 8 เพื่อพัฒนามาตรฐานด้านการปฏิบัติตนของครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ของครูผู้สอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการศึกษา ระดับวิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน

2) แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศึกษาการปฏิบัติการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักมรรคมีองค์ 8 เพื่อพัฒนามาตรฐานด้านการปฏิบัติตนของครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น จำแนกตาม ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ค่า (t-test independent) และการวิ

เคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F - test แบบ One-way ANOVA) เมื่อพบความมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

4) วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศึกษาการปฏิบัติตนของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย

การปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ทั้ง 9 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านที่ 1 มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ โดยต้อง ประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ตามสัมมาวาจา (เจรจาชอบ) และสัมมากรรมันตะ (ทำงานชอบ) และสัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านที่ 5 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และ จิตใจตามหลักธรรมสัมมาวาจา (เจรจาชอบ) และสัมมากรรมันตะ (การทำงานชอบ) และสัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 4 ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดี งามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตามหลักธรรมสัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) และสัมมาสังกัปปะ (ความดำริชอบ) อยู่ในระดับมากและลำดับน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 8 ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม ตามหลักธรรมสัมมาวาจา (ความเพียรชอบ) และสัมมาสติ (ระลึกรู้ชอบ) และสัมมาสมาธิ (ตั้งใจชอบ)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติตนของครูผู้สอนต่อ ศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ ของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับวิทยฐานะ และประสบการณ์ในการทำงาน ครูผู้สอนมีการปฏิบัติต่อศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ ของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล

นครขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ ของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมมรรคมีองค์ 8 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น นั้น ครูผู้สอนควรมีการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมสมาวาจา (การพูดที่ถูกต้อง) หลักธรรมสัมมากรรมันตะ (การทำงานที่ถูกต้อง) สัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีพที่ถูกต้อง) เจริญพฤติกรรม มีการการใช้ภาษาที่เป็นภาษาสุภาพในการอบรมสั่งสอนศิษย์และสื่อสารด้วยภาษาสุภาพประพฤติตนปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นตัวอย่างให้กับศิษย์เป็นแม่พิมพ์ของชาติที่มีจิตวิญญาณในความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม รักในอาชีพของตน หลักธรรมมรรคมีองค์ 8 เป็นหลักธรรมที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติตนอย่างยอดเยี่ยมเหมาะสมกับการนำไปใช้ในมาตรฐานการปฏิบัติตน และพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ ของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมสมาวาจา (มีความเพียรชอบ) หลักธรรมสมาสติ (ระลึกรู้ชอบ) หลักธรรมสมาสมาธิ (ตั้งใจชอบ) เจริญความเชื่อมั่น ปฏิบัติงานตรงกับความถนัด ความถูกต้องและเหมาะสมกับความสามารถของตนเองทั้งยังต้องยึดระเบียบแบบแผนต่างๆ ของราชการเพื่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของตนให้น้อยที่สุดหรือไม่ให้มีเลย การปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ ของครูผู้สอน ที่ยึดหลักธรรมสมาทวิภูติ (ความเห็นชอบ) หลักธรรมสมาสังกัปปะ (ความดำริชอบ) เจริญองค์ความรู้ เพื่อเป้าหมายของสถานศึกษาหรือเกณฑ์การประเมินต่างๆ หากต้องการให้บรรลุเป้าหมายทุกคนต้องมีความเห็นไปในทางเดียวกันเพื่อพัฒนานักเรียนและสถาบันและถูกต้องเหมาะสมไม่เกินความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านที่ 1. มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรมตามสมาวาจา (เจรจาชอบ) และสัมมากรรมันตะ (ทำงานชอบ) และสัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนคร

ขอนแก่น จากการศึกษาพบว่า ตามระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัด เทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของ คุณัญญา สมจิตร และผดุง พรหมมูล (2561) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ วิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ในภาพรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตนด้านจรรยาบรรณ ต่อผู้รับบริการเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อ ตนเอง จรรยาบรรณ ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคมตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชุมพรในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านที่ 5 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และ จิตใจตามหลักธรรม สัมมาวาจา (เจรจาชอบ)และสัมมากรรมันตะ (การทำงานชอบ) และสัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพ ชอบ) จากการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประพนธ์ ฐิตมโน และคณะ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดประชานิยม จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ศึกษาวัดประชานิยมจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 พิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน มากที่สุด ได้แก่ ด้านการดำเนินการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 รองลงมาได้แก่ ด้านสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และด้านการจัดการ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ส่วนปัญหาการจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดประชานิยม จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย สูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ด้านการจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตร มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ด้านการจัดกิจกรรมพื้นฐานชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ตามลำดับ แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดพระชาณิคม จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้าน บ้าน วัด โรงเรียน ได้รับประโยชน์จากการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และด้านการพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ตามลำดับ ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพพบว่า ไม่มีแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงแก้ไข ควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักไตรสิกขาในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ตามความเหมาะสม

ด้านที่ 8 ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม ตามหลักสัมมาวาจา (ความเพียรชอบ) และสัมมาสติ (ระลึกรู้ชอบ) และสัมมาสมาธิ (ตั้งใจชอบ) ตามระดับการปฏิบัติครูผู้สอน ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของพระจินดา สุขาโต (2561) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการและเพื่อศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ด้วยหลักพรหมวิหาร 4 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ด้วยหลักพรหมวิหาร 4 ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ของครูสังคมศึกษาที่ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์สอน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แนวทางเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า ครูผู้สอนควรปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริม โดยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้นักเรียนมีอารมณ์ที่สนุกสนานในการเรียนมากขึ้น ควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเกี่ยวกับการเรียน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น ควรมีการประเมินผลและพัฒนาการ

ทางสาระหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ด้วยหลักพรหมวิหาร 4 และ กิจกรรมเข้าค่ายธรรมะ กิจกรรมประกวดมารยาทไทย หรือ กิจกรรมจิตอาสาต่างๆ เพื่อ ปลุกฝังให้นักเรียนมีสาระหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ด้วยหลัก พรหมวิหาร 4 ประจำใจ และเป็นคนดีของสังคมสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการครูได้มีโอกาสเป็นผู้เสนอข้อผิดพลาดในการปฏิบัติตนและช่วยกันปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) ควรจัดอบรม ให้ความรู้แก่ครูผู้สอน เกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองในสายงานการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น ควรส่งเสริมการอบรมครูเพื่อส่งเสริมเรื่องระเบียบวินัย และกฎ กติกาต่างๆ โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา
- 2) สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น ควรส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม ให้ความเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงาน โดยจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับครูผู้สอน ให้ความทันสมัย น่าสนใจในการศึกษาหาความรู้

เอกสารอ้างอิง

- คุณัญญา สมจิตร และ ผดุง พรหมมูล, (2561). การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชุมพร. 14(2), 17-31.
- พระจินดา สุขาโต (พรหมชาลี). (2561). สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ด้วยหลักพรหมวิหาร 4 ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระประพนธ์ ฐิตมโน และคณะ. (2562). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดพระชนนิยม จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารสถาบันพิมลธรรม*. 6(2), 37-48.
- วิจิตร คดเกี้ยว และคณะ. (2560). การศึกษาเชิงวิเคราะห์มรรคมงคล 8 ในพุทธปรัชญาเถรวาทกับภาวะสมดุลของระบบนิเวศ. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*. 13(3), 82-95.
- อัญชลี อุดรกิจ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2559). สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. *วารสารบริหารการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 16(1), 279-292.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 707-710.